

οί ουρανοί αγάλλονται, χαίρει ή κτίσις ὅλη...
Κι ἀφοῦ ξιστορούσανε ὅσα λέγει τὸ Εὐαγγέλιο,
τὸν Ἰωσήφ, τοὺς ἀγγέλους, τοὺς τσομπάνηδες,
τοὺς μάγους, τὸν Ἡρώδη, τὸ σφάξιμο τῶν νη-
πίων καὶ τὴν Ῥαχήλ πὸ ἔκλαιγε τὰ τέκνα της,
ὑστερα τελειώνανε με τοῦτα τὰ λόγια:

Ἴδου ὁποῦ σᾶς εἶπαμεν ὅλην τὴν ἱστορίαν,
τοῦ Ἰησοῦ μας τοῦ Χριστοῦ γέννησιν τὴν ἁγίαν.
Καὶ σᾶς καλονυκτίζομεν, πέσετε κοιμηθεῖτε,
ὀλίγον ὕπνον πάρετε καὶ πάλιν σηκωθεῖτε.
Καὶ βάλετε τὰ ρούχα σας, εὐμορφα ἐνδυθεῖτε,
στὴν ἐκκλησίαν τρέξατε, με προθυμίαν μπεῖτε.
Ν' ἀκούσετε με προσοχὴν ὅλην τὴν ὑμνωδίαν
καὶ με πολλὴν εὐλάβειαν τὴν θείαν λειτουργί-
αν.

Καὶ πάλιν σὰν γυρίσετε εἰς τὸ ἀρχοντικόν σας,
εὐθὺς τραπέζι στρώσετε, βάλτε τὸ φαγητόν
σας.

Καὶ τὸν σταυρόν σας κάμετε, γευθεῖτε, εὐφραν-
θεῖτε,

δότε καὶ κανενὸς πτωχοῦ, ὅστις νὰ ὑστερεῖται.
Δότε κι ἐμᾶς τὸν κόπον μας, ὅ,τ' εἶναι ὀρισμὸς
σας,

καὶ ὁ Χριστὸς μας πάντοτε νὰ εἶναι βοηθός σας.
Καὶ εἰς ἔτη πολλά.

Νπαίνανε στὸ σπίτι με χαρὰ, βγαίνανε με πιὸ
μεγάλη χαρὰ. Παίρνανε ἀρχοντικά φιλοδωρή-
ματα ἀπὸ τὸν κουβαρντᾶ τὸν νοικοκύρη, κι ἀπὸ
τὴ νοικοκυρὰ λογιῶ-λογιῶν γλυκά, πὸ δὲν τὰ
τρώγανε, γιατί ἀκόμα δὲν εἶχε γίνεῖ ἡ Λειτουρ-
γία, ἀλλὰ τὰ μαζεῦανε μέσα σὲ μία καλάθια.
Ἀβραμιαῖα πράγματα! Τώρα στεγνώσανε οἱ
ἄνθρωποι καὶ γινήκανε σὰν ξερίχια ἀπὸ τὸν
πολιτισμὸ! Πᾶνε τὰ καλὰ χρόνια!

Ἄλα γινόντανε ὅπως τὰ ἔλεγε τὸ τραγούδι:
Πέφτανε στὰ ζεστὰ τους καὶ παίρνανε ἕναν
ὕπνο, ὥσπου ἀρχίζανε καὶ χτυπούσανε οἱ κα-
μπάνες ἀπὸ τὶς δώδεκα ἐκκλησιὲς τῆς χώρας.
Τὶ γλυκόφωνες καμπάνες! Ὅχι σὰν τὶς κρύες τὶς
εὐρωπαϊκῆς, πὸ θαρρεῖς πὼς εἶναι ντενεκεδέ-
νιες! Στολιζόντανε ὅλοι, βάζανε τὰ καλὰ τους,
καὶ πηγαίνανε στὴν ἐκκλησιά.

Σὰν τελειώνε ἡ Λειτουργία, γυρίζανε στὰ σπι-
τια τους. Οἱ δρόμοι ἀντιλαλούσανε ἀπὸ χα-
ρούμενες φωνές. Οἱ πόρτες τῶν σπιτιῶν ἦτα-
νε ἀνοιχτῆς καὶ φεγγοβολούσανε. Τὰ τραπέζια
περιμένανε στρωμένα μ' ἄσπρα τραπεζομά-
ντηλα, κι εἶχανε πάνω ὅτι βάλεῖ ὁ νοῦς σου.
Φτωχοὶ καὶ πλούσιοι τρώγανε πλουσιοπάροχα,
γιατί οἱ ἀρχόντοι στέλνανε ἀπ' ὅλα στοὺς φτω-
χοὺς. Κι ἀντὶς νὰ τραγουδήσουνε στὰ τραπέ-
ζια, ψέλνανε τὸ Χριστὸς γεννᾶται, δοξάσατε,
Ἡ Παρθένος σήμερον τὸν ὑπερούσιον τίκει,
Μυστήριον ξένον ὀρῶ καὶ παράδοξον. Ἀφοῦ
εὐφραίνοντανε ἀπ' ὅλα, πλαγιάζανε «ξέγνοια-
στοι, σὰν τ' ἀρνιά πὸ κοιμόντανε κοντὰ στὸ
παχνί, τότες πὸ γεννήθηκε ὁ Χριστὸς, ἐν Βη-
θλεὲμ τῆς Ἰουδαίας.

Τώρα ἄς πᾶμε τὴν ἴδια βραδιά στὴν ἀντικρινὴ
στεριά, πὸν τρεμοσβήνουνε ἕνα-δύο μικρὰ φω-
τάκια, πέρα ἀπὸ τὸ πέλαγο πὸν βογγᾶ ἀπὸ τὸν
ἄγριο τὸν χιονιά.

Εἶναι ἕνα μαντρί πίσω ἀπὸ μία ραχούλα κοντὰ
στὴ θάλασσα, φυτρωμένη ἀπὸ πουρνάρια.
Αὐτὸ τὸ μαντρί εἶναι τοῦ Γιάννη τοῦ Βλογη-
μένου. Τὰ πρόβατα εἶναι σταλιασμένα κάτω
ἀπὸ τὴ σαγιά καὶ ἀκούγονται τὰ κουδούνια,
τὶν-τὶν, ὅπως ἀναχαράζουνε. Ἐπειδὴ γεννᾶνε,

οἱ τσομπαναράιοι παρὰ-φυλάγουνε καί, μόλις
γεννηθεῖ κανένα ἀρνί, τ' ἀρπᾶνε καὶ τὸ μπά-
ζουνε στὸ καλύβι καὶ τὸ ζεσταίνουνε στὴ φωτιά
νὰ μὴν παγώσει. Ἀπ' ὄξω φωνάζουνε οἱ μαννά-
δες. Ἡ φωτιά ξελοχίζει καὶ τὸ καλύβι εἶναι σὰν
χαμάμι.

Ἐκεῖ-μέσα βρίσκονται ἕξ' -ἑπτὰ νοματέοι, κα-
θισμένοι γύρω ἀπὸ τὸν σοφρᾶ. Πρῶτος εἶναι ὁ
ἀρχιστέλιγκας Γιάννης ὁ Βλογημένος, πὸν, ἅμα
τὸν δεις, θαρρεῖς πὼς βρίσκεσαι ἀληθινὰ στὸ
μαντρί πὸν γεννήθηκε ὁ Χριστὸς. Εἶναι ἀρχαῖος
ἄνθρωπος, ἀθῶος, με γένια μαῦρα, σὰν ἅγιος.
Τὰ ρούχα πὸν φορᾶ εἶναι βρακιά ἀνατολίτικα,
στὰ ποδάρια του ἔχει τυλιγμένα πετσιὰ δεμέ-
να με λαγάρες, στὸ σελάχι του ἔχει ἡσκα καὶ
τσακμάκι. Κι οἱ ἄλλοι τσομπάνηδες εἶναι σὰν
τὸν Γιάννη, μονάχα πὸν ὁ Γιάννης κάθεται με
τὸ πουκάμισο, ἐνῶ οἱ ἄλλοι, ἐπειδὴ βγαίνουνε
ὄξω γιὰ νὰ κοιτάζουνε τὰ νιογέννητα, φορᾶνε
προβιὲς προβατίσιες με τὸ μαλλὶ γυρισμένο
ἀπὸ μέσα.

Αὐτοὶ πὸν κάθονται στὸν σοφρᾶ εἶναι μουσα-
φιαῖοι. Ὁ ἕνας εἶναι ὁ Παναγῆς ὁ Στριγκάρος,
κοντραμπατζῆς ξακουσμένος γιὰ τὴν παλικά-
ριά του. Εἶχε πάγει γιὰ κυνήγι καὶ νυχτώθηκε
στὸ μαντρί. Με τὸν Γιάννη γνωρίζοντανε ἀπὸ
χρόνια, κι εἶχε κοιμηθεῖ πολλές φορές στὴ στά-
νη. Οἱ ἄλλοι τρεῖς ἦτανε καρβουνιάρηδες, πὸν
κάνανε κάρβουνα ἐκεῖ-κοντὰ. Οἱ ἄλλοι δύο
ἦτανε ψαράδες, ὁ γερο-Ψύλλος με τὸ γιό του
τὸν Κωσταντῆ.

Καθόντανε λοιπὸν γύρω στὸ σοφρᾶ καὶ τρώ-
γανε. Ἀπάνω στὸ τραπέζι ἦτανε κρέατα,
μυτζήθρες ἀνάλατες, μανούρια, ἀγίτζια, ψάρια,
μπεκάτσες ψητές, τσίχλες, κι ἄλλα πουλιὰ τοῦ
κυνηγιῶ.

Ὁ ἕνας ὁ καρβουνιάρης ἦτανε ἀπὸ τὰ μπου-
γάζια τῆς Πόλης, ἀπὸ τὴ Μάδυτο, κι ἤξερε κι
ἔψελνε καλά, εἶχε καὶ φωνὴ γλυκιὰ καὶ βαριά,
τζουράδικη. Ἐψαλε τὸ Μεγάλυνον, ψυχὴ μου,
με τέτοιο μεράκι, πὸν κλάσανε οἱ ἄλλοι πὸν
τὸν ἀκούγανε, κι ὁ Γιάννης ὁ Βλογημένος. Τὸ
καλύβι γίνεκε σὰν ἐκκλησιά, ἔλεγε πὼς ἐκεῖ
μέσα γεννήθηκε ὁ Χριστὸς.

Ἀπ' ἔξω ὁ χιονιάς μούγκριζε καὶ τσάκιζε τὰ
ρουπάκια. Ὁ γερο-Στριγκάρος καθότανε στὰ
σκοτεινὰ συλλογισμένος καὶ μασοῦσε τὸ μου-
στάκι του. Φοροῦσε μία κατσούλα ἀπὸ ἀστρα-
χάν, μ' ὅλο πὸν ἔκανε ζέστη, κι εἶχε χωμένη τὴν
ἀπαλάμη τοῦ κάθε χεριοῦ του μέσα στ' ἀνοιχτὸ
μανίκι τ' ἄλλουνοῦ χεριοῦ.

Πὰ μία στιγμὴ σωπάσανε νὰ κουβεντιάσουνε.
Ὁ Στριγκάρος, σκυφτός, κοίταξε τὸ χῶμα. Κού-
νησε κάμποσο τὸ κεφάλι του, κι ἄνοιξε τὸ στό-
μα του κι εἶπε:

Βρὲ παιδιά, καλὰ ἐσεῖς, γιορτάζετε τὴ χάρη
Του, εἴσαστε καλοὶ ἄνθρωποι. Ἄμ ἐγὼ, τί ψυχὴ
θὰ παραδώσω, πὸν σκότωση καμιά κοσαριά
ἄνθρώπους; Ἀκόμα καὶ γυναῖκες ξεκοίλιασα,
καὶ μωρὰ πράματα χάλασα!

Κανένας δὲ μίλησε. Ἦστερ' ἀπὸ ὦρα, σὰν νὰ
ἔτανε μοναχός, ξανακούνησε τὸ κεφάλι του κι
ἀναστέναξε κι εἶπε:

«Ἄραγες ὑπάρχει Κόλαση καὶ Παράδεισο;...

Καὶ δάγκασε τὸ μουστάκι του. Ξανακούνησε τὸ
κεφάλι του κι εἶπε μέσα στὸ στόμα του, σὰ νὰ
μιλοῦσε με τὸν ἑαυτό του:

Δὲν μπορεῖ! Κάτιτις θὰ ὑπάρχει...

Καὶ δὲν ξαναμίλησε.

